herpy

GECKOR

Lichtenfelder's gecko

Goniurosaurus lichtenfelderi

Goniurosaurus lichtenfelderi är en kraftigt byggd, nattaktiv ögonlocksgecko från skogsklädda sluttningar i norra Vietnam, med lila grundfärg och ljusgula tvärband kantade av svart. Den hålls vid rumstemperatur, lever av insekter och behöver ingen UVB, men den är skygg och ska ha många gömställen.

Familj: Eublepharidae Tidigare namn: *Eublepharis lichtenfelderi; Goniurosaurus murphyi*

FAKTARUTA

DJURET

Vuxenstorlek	**8-11 cm** nos-kloaklängd
Livslängd	**10-15 år**
Aktiv	**På natten**
Levnadssätt	**Klipplevande och marklevande**
Biotop	**Regnskog och klippterräng**
Svårighetsgrad	**Viss erfarenhet**

SKÖTSEL

Min. terrarium	**80 × 50 × 40 cm** L × B × H för 2 vuxna djur
Temperatur, dag	**20-24 °C**
Temperatur, natt	**16-20 °C**
Luftfuktighet	**60-80 %**
Vatten	**Vattenskål**
UVB	**Behövs inte**
Föda	**Insekter**
Hålls	**Parvis eller en hane med flera honor**

AVEL

Fortplantning	**Äggläggande**
Kullstorlek	**2 ägg**
Kullar per år	**2-4**
Inkubation	**60-70 dagar** vid 22-24 °C

SKYDD OCH PAPPER

CITES	**Bilaga II**
EU-bilaga	**Bilaga B**
IUCN	**Sårbar (VU)**

Om arten

Goniurosaurus lichtenfelderi är en kompakt, kraftigt byggd ögonlocksgecko i familjen Eublepharidae, med ett triangulärt huvud, korta, kraftiga tår och en konformad svans som är tjockast vid roten. Geckon har rörliga ögonlock, och irisen är orange till mörkt rödbrun. Vuxna djur mäter 8-11 cm från nos till kloak, och svansen kommer utöver det.

Grundfärgen är lila till mörkt lilabrun, ibland med små, oregelbundna mörkbruna fläckar. Över kroppen går ljusgula band med svartbrun kant framtill och baktill: ett band i nacken, två på kroppen och ett vid svansens avsmalning. Unga djur är nästan svarta utan fläckar, och teckningen är skarpast hos dem. Hanarna har en tydlig rad porer framför kloaken och en bula vid svansroten, vilket gör könet lätt att se på vuxna djur.

Arten beskrevs 1897 av Mocquard under namnet *Eublepharis lichtenfelderi* och är sannolikt uppkallad efter ingenjören Charles Lichtenfelder, som arbetade i Vietnam. Sedan 1981 har den stått i släktet *Goniurosaurus*. Om bestånden på Hainan och i Guangxi i södra Kina hör till arten är oklart. *Goniurosaurus murphyi* är ett yngre synonym.

I terrariet är *G. lichtenfelderi* skyggare än *Eublepharis macularius*. Den är ett djur att titta på, inte att hantera, och den klarar sig bäst i ett svalt, fuktigt terrarium med gömslen och klättermaterial.

Utbredning och livsmiljö

Arten är känd från norra Vietnam. Den finns på öar i Norway-arkipelagen i nordöstra Vietnam och på fastlandet öster om Hanoi längs kusten mot den kinesiska gränsen. Typlokalen ligger vid byn Dang Chau i Chi Linh i provinsen Hai Duong på 250 meters höjd.

Utbredningen är liten och splittrad, och arten är därför sårbar för förlust av skog och infångning. Den är upptagen som sårbar på IUCN:s rödlista och är i Vietnam skyddad genom regeringsdekret. Det är oklart om fynd från Hainan och Guangxi i Kina hör till arten, och de är inte med på kartan.

> **Naturlig utbredning:** Vietnam.

LIVSMILJÖ

Geckon lever i städsegrön skog med tät vegetation på 100-600 meters höjd, oftast nära små eller medelstora vattendrag. Här sitter den i sprickor mellan klippor och i håligheter i granitformationer. Den lever också i raviner med karstklippor, där ett vattendrag rinner mellan sluttningar med buskar, palmer och trädormbunkar.

På dagen gömmer sig djuren djupt i små grottor och under stenhögar täckta med löv. När mörkret faller kommer de ut, men avlägsnar sig sällan långt från gömstället och jagar som regel därifrån. De byter gömställe försiktigt och i korta språng.

Klimatet är svalt och fuktigt. I juni ligger temperaturen omkring 22-24 °C, och i januari kan den sjunka till 10-12 °C. Regntiden varar från mars till oktober, och luftfuktigheten är hög även under den torra delen av året från slutet av oktober till början av mars.

Läs mer: Luftfuktighet, sprayning och ventilation

Skötsel

TERRARIET

Ett par ska ha ett terrarium på minst 80 × 50 × 40 cm (längd × bredd × höjd), och en grupp ska ha mer golvyta. Bottenytan betyder mer än höjden, eftersom arten mest håller sig nära marken, även om den klättrar på råa ytor som kork och sten. Den kan inte fästa på glas och plast. Ett lock med nät är ändå nödvändigt, både för ventilationens skull och för att hålla djuren inne och andra husdjur ute.

Inred med många gömslen: korkbarkplattor, korkrör och låga gömslen av keramik eller plast med en öppning. Gör gärna en fuktlåda, alltså en liten låda med hål i sidan och fuktig sphagnum eller jord, så att djuren själva kan välja hur fuktigt de vill ligga. Sluttande korkgrenar och lugna växter som philodendron och gullranka ger klätterstrukturer och gömslen. Stenar och skiffer ska sitta fast, så att de inte kan glida och klämma djuren.

Som bottensubstrat fungerar en blandning av två delar ogödslad trädgårdsjord, en del kokosfiber och en del sand, som håller kvar fukten och ger en fuktgradient från ena änden till den andra. Vanlig planteringsjord bör undvikas, eftersom den ofta innehåller gödsel och perlit, och ren sand är inte lämplig. Papper kan användas tillfälligt, men kräver en stor fuktlåda. Uppgifterna gäller släktet *Goniurosaurus* i allmänhet och är inte prövade särskilt för arten.

TEMPERATUR

Goniurosaurus lichtenfelderi klarar sig vid vanlig rumstemperatur och behöver ingen extra uppvärmning. På dagen är 20-24 °C lämpligt, och på natten får temperaturen sjunka ett par grader till omkring 16-20 °C. Värdena är en uppskattning utifrån rumstemperatur och förhållandena i livsmiljön, där temperaturen i juni ligger omkring 22-24 °C och i januari kan sjunka till 10-12 °C.

För hög värme är den största faran. Håll terrariet borta från sydvända fönster och håll koll på temperaturen under varma sommardagar, eftersom ihållande höga temperaturer skadar djuren. Det ska inte användas värmelampor eller hotspot. Sjunker rumstemperaturen under kalla perioder under ca 21 °C, hålls foder tillbaka tills det blir varmare igen. Mät med en digital termometer i båda ändar av terrariet. Om arten ska ha en sval vintervila i fångenskap är inte dokumenterat.

Läs mer: Värme och temperatur Läs mer: Vintervila och årstider

LUFTFUKTIGHET OCH VATTEN

Arten behöver fuktiga mikroklimat. Luftfuktigheten ska vara 60-80 % på dagen. Spraya kraftigt varje kväll så att fuktigheten kortvarigt når 85-95 %. Håll en del av botten ständigt fuktig medan resten får torka, så att det finns en gradient.

För torr luft ger problem med hudömsningen, så fuktlådan ska alltid vara fuktig, men inte blöt. Låt den inte stå i vatten. Ställ en låg skål med färskt vatten i terrariet och byt vattnet med några dagars mellanrum eller oftare om det blir smutsigt. God ventilation med nät i locket förebygger mögel och stillastående luft. Använd en hygrometer så att du kan se om rätt nivå håller.

LJUS OCH UVB

Arten är nattaktiv och solar sig inte, så UVB är inte nödvändigt. En svag dagsljus-LED över terrariet hjälper levande växter och ger en naturlig dygnsrytm, och i en enkel ask utan växter kan man helt klara sig utan ljus. Håll dagslängden naturlig, och se till att det är mörkt på natten. Starka spotlights är onödiga och ger bara värme, som djuren inte ska ha.

Kalk och D3 får djuren i stället genom de pudrade insekterna.

Läs mer: Ljus och UVB Läs mer: Kalk, vitaminer och tillskott

UTFODRING

Arten lever av insekter och tar de flesta foderdjur. Ge halvvuxna syrsor, unga dubiakackerlackor och högst några få stora supermaskar åt gången, så att djuren inte blir feta. Mjölmaskar och små hornmaskar kan användas för variation. Vaxmalslarver är fettbildande och bör bara vara en sällsynt godbit. Ge aldrig bara en typ av foder. Foderdjuren får inte vara för stora: vuxna dubiakackerlackor är för mycket för de flesta djur. Gråsuggor i botten håller den ren och blir förmodligen också uppätna.

Pudra insekterna med kalk och D3 i förhållandet 3:1 blandat med ett multivitaminpulver. Kackerlackor och larver kan gräva ner sig i botten och bör därför serveras i en låg foderskål med lite tillskottspulver. Vuxna djur får foder två gånger i veckan och tre gånger i veckan under förökningssäsongen. Ungar får foder dagligen, och frekvensen sänks i takt med att de växer. Första foder är nyfödda syrsor, vingslösa bananflugor och bönbaggar. Uppgifterna om foder gäller släktet i allmänhet.

Läs mer: Foderdjur: hållning och avel

BETEENDE OCH HANTERING

Goniurosaurus lichtenfelderi är skygg och springer snabbt undan om den blir skrämd. Vissa djur finner sig i korta stunder och går omkring på en arm, men hanteringen bör hållas på ett minimum, eftersom den stressar djuret. På dagen sitter geckon gömd, och först när mörkret faller kommer den ut och jagar.

Hanar tål inte varandra i samma terrarium och slåss. En hane kan hållas tillsammans med flera honor, och honor kan gå ihop. Håll utkik efter bett och skador och dela djuren om det blir oro. Håll arten i par eller i en liten grupp med 1 hane och 2-3 honor.

Avel

KÖNSMOGNAD OCH KÖNSBESTÄMNING

Könet syns lätt på vuxna djur. Hanarna har en tydlig bula vid svansroten och en kraftigare rad porer framför kloaken, och porerna innehåller ett gulaktigt sekret. Hos honor saknas porerna som regel, men en del honor har otydliga porer. Honorna har kraftigare fläckar på buken. Ålder och vikt för första avel är inte dokumenterade för arten. Vänta tills djuren är fullvuxna och i gott hull innan de sätts ihop.

PARNING

I fångenskap följer aveln vår och sommar, och i naturen börjar förökningstiden förmodligen på våren. Sätt hanen till honorna i en grupp med flera gömställen, och håll utkik de första kvällarna. Om arten ska ha en sval viloperiod för att komma i avelsstämning är inte dokumenterat.

ÄGGLÄGGNING OCH KULLAR

En hona lägger 2-3 kullar under en säsong med 2 ägg åt gången. Hos släktet förekommer upp till fyra kullar under en säsong, och äggläggningen infaller på våren och sommaren. Ställ en fuktlåda eller en äggläggningslåda med fuktig sphagnum eller jord i terrariet, så att honan har en plats att gräva och lägga på. Ge henne rikligt med kalk och insekter under hela säsongen, och avbryt aveln om hon tappar i vikt.

INKUBATION

Flytta äggen försiktigt till en ventilerad ask med ett fuktigt kläckningsmedium, utan att vända dem. Mediet ska vara fuktigt, men inte blött, och kan återfuktas med destillerat vatten när det torkar ut. Äggen kan ligga vid rumstemperatur, omkring 22-24 °C, och kläcks efter ca 60-70 dagar. Dessa värden är hämtade från släktet och inte uppmätta för arten, så räkna med att tiden kan avvika, särskilt vid lägre temperatur. Ägg som faller ihop eller blir möglade är som regel döda.

UPPFÖDNING AV UNGAR

Ungarna kan hållas enskilt eller två och två i låga, platta plastlådor. Använd pappersservetter som botten de första veckorna, så att du kan följa foderintag och avföring, och ge en fuktlåda. När alla äter bra och ser friska ut byts papperet ut mot ett tunt lager fuktig jord, där ena änden hålls fuktig. Första foder är små insekter som nyfödda syrsor, vingslösa bananflugor och bönbaggar, alla pudrade med tillskott, och de matas dagligen.

Efter omkring två år är ungarna unga vuxna. Håll utkik efter slagsmål när de växer, och skilj hanarna åt.

Hälsa och vanliga misstag

Arten är härdig när kraven är uppfyllda, och de flesta problem beror på skötseln. De typiska felen är:

- För hög värme, som är skadlig för djuren. Håll terrariet svalt och undvik sol på glaset.
- För torr luft, som ger ömsningsproblem. Håll en fuktlåda ständigt fuktig.
- Övervikt, särskilt om det ges många vaxmalslarver eller stora mjölmaskar. Variera fodret och håll igen med fettbildande larver.
- Brist på kalk och D3, om insekterna inte pudras. Använd tillskott på allt foder.
- Skador och stress från slagsmål mellan hanar eller från lösa stenar i terrariet. Fäst alla stenar och gömställen.

Livslängden i fångenskap är inte dokumenterad för arten; 10-15 år är en uppskattning utifrån besläktade ögonlocksgeckor.

Ett friskt djur har klara ögon, en fyllig svans och äter regelbundet. Sök veterinär med erfarenhet av reptiler om geckon tappar i vikt, vägrar äta i flera veckor eller blir slapp.

Fråga alltid dina kunniga bekanta

Guiden är ett bra ställe att börja på, men den kan inte ersätta erfarenhet. Djur är olika, och mycket av det viktigaste lär man sig av dem som har hållit arten i åratal. Prata med en uppfödare, en erfaren djurhållare eller en veterinär med kunskap om kräldjur och groddjur innan du skaffar djuret - och igen om något verkar fel.